

ارزیابی اثر بیمه محصولات کشاورزی بر تثبیت درآمد کشاورزان پژوهش موردی: باغداران بادام شهرستان تیران

هاجر حیدرپور*، دکتر محمد خالدی**، دکتر محسن شوکت‌فدایی***

چکیده

انجام ارزیابی اثرها، پیامدها و عملکرد هر سیاست، چه پیش از اجرا و چه هنگام اجرای آن، در راستای شناخت کاستیها و برتریهای آن و نیز، تدوین سیاستهای نوین، گامی بایسته است. پژوهش پیش‌رو، با چنین رویکردی به ارزیابی اثرها و پیامدهای سیاست بیمه محصولات بر تثبیت درآمد باغداران می‌پردازد. مدل به‌کار رفته در این پژوهش، مدل *multi variate* یا مقایسه‌های همزمان است و از آزمون شفه نیز، برای مقایسه یک‌به‌یک میانگینها، بهره‌گیری شده است. در این آزمون، برای تصمیمگیری درباره تفاوت بین میانگینها، توزیع t به‌کار رفته است. از ویژگیهای بنیادی این پژوهش امکان بررسی همزمان ارقام و واریته‌های مختلف بادام است. منطقه مورد بررسی، شهرستان تیران در استان اصفهان است. داده‌ها و پایه‌های آماری این پژوهش نیز از وزارت جهادکشاورزی، صندوق بیمه کشاورزی و همچنین، تکمیل پرسشنامه هزینه و درآمد، به‌دست آمد. نتایج برگرفته از پژوهش نشان می‌دهد، سن باغدار، تحصیلات و کمترین درآمد طی ۵ سال گذشته، تأثیری بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی ندارند. ولی سابقه فعالیت باغداری، سطح باغ، سن درختان و بیشترین درآمد طی ۵ سال گذشته، تأثیر مثبتی بر میزان پذیرش بیمه دارند. همچنین، واریته و رقم بادام بیمه‌شده اثر مثبت و معناداری بر تثبیت درآمد، دارند و بیمه نیز، در پوشش دادن سطوح بالاتر ریسک، مؤثرتر است. با توجه به نتایج به‌دست آمده از الگوی اقتصادسنجی و رابطه مستقیم واریته و رقم بادام، پیشنهاد می‌شود که الگوی کشت، به سوی افزایش هرچه بیشتر سهم ارقام مناسب، بویژه مقاوم به سرما، تغییر یابد. این موضوع، افزون بر تأثیر مثبت تولید در باغهای بادام، به اثرگذاری هرچه بیشتر سیاست بیمه، خواهد انجامید. از آنجا که در نتایج به‌دست آمده، نرخ رضایت بیشتر پاسخگویان از عملکرد صندوق بیمه، کم بود، نیاز بیشتری به ارزیابی دقیقتر و پرداخت بموقع غرامت احساس می‌شود. همچنین، نظارت پیوسته و بیشتر کارشناسان بر چگونگی تولید و تشویق باغداران به بهره‌گیری از شیوه‌های درست مدیریتی و رعایت کردن موازین و مقررات فنی، توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها:

مدیریت ریسک، بیمه محصولات کشاورزی، نوسانهای درآمدی، بیمه‌گذار، عملکرد بیمه، شهرستان تیران.

* دانش‌آموخته کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی دانشگاه پیام نور تهران شرق E-mail: h_heydarpoor30@yahoo.com

** عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

***دانشیار گروه اقتصاد کشاورزی- دانشگاه پیام‌نور تهران شرق

مقدمه

بیشتر بخش کشاورزی ایران، از واحدهای کوچک، تشکیل شده است. شمار به نسبت فراوان، مزرعه‌های کوچک و کشاورزان خرده‌پا، از ویژگیهای برجسته نظام روستایی و کشاورزی ایران، قلمداد می‌شود. این ویژگی، دربردارنده ریسک بالایی برای بیشتر تولیدکنندگان است و ظرفیت ضربه‌پذیری آنها را در برابر حوادث و خسارتها نشان می‌دهد؛ به گونه‌ای که بیشتر کشاورزان، پس از رخدادن خسارت، نمی‌توانند به بازسازی وضعیتها و بازیابی موقعیت خود بپردازند.

وضعیت بحرانیتر، هنگامی خواهد بود که این خسارتها در چند دوره پی‌پی، پدیدار شود؛ مانند آنچه در سالهای اخیر بر اثر خشکسالی و سرمازدگی در مناطقی از کشور روی داد. بدینسان، رویارویی با ریسک برای کشاورزان خرده‌پا، واقعیتی مهم و درخور تأمل است.

انجام ارزیابی اثرها، پیامدها و عملکرد هر سیاست، چه پیش از اجرا و چه هنگام اجرای آن، در راستای شناخت کاستیها و برتریهای آن (نقاط ضعف و قوت) و نیز، تدوین سیاستهای نوین، گامی بایسته (ضروری) است. این پژوهش نیز، به همین منظور طراحی شده است. بدینسان، با تمرکز بر محصولی که از نوسانهای عملکرد برخوردار است و نیز، رایزنی با کارشناسان بخش کشاورزی، محصول بادام، به عنوان محصولی که کانون این پژوهش است، انتخاب شد. با در نظر گرفتن محصول بادام، شهرستان تیران در استان اصفهان نیز، به عنوان منطقه مورد بررسی برگزیده شد؛ زیرا این شهرستان با دارا بودن سهم بالایی از سطح زیر کشت و تولید بادام، از موقعیت خوبی در استان، برخوردار است.

با توجه به ریسک بالای تولید و قیمت و در نتیجه، نوسانهای درامدی شدید که گریبانگیر کشاورزان است؛ این پژوهش بر آن است تا اثر تثبیت درامدی سیاست بیمه محصولات کشاورزی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. بدینسان، هدفهای پژوهش پیش‌رو، عبارت است از:

ارزیابی اثر سیاست بیمه محصولات کشاورزی، بر تثبیت درآمد باغداران؛
بررسی ویژگیهای باغی تأثیرگذار بر نگرش باغداران، پیرامون بیمه محصولات کشاورزی؛
بررسی ویژگیهای فردی تأثیرگذار بر نگرش باغداران، پیرامون بیمه محصولات کشاورزی؛
بررسی گروههای درامدی منتفع (متضرر) شونده باغداران از اجرای سیاست بیمه محصولات کشاورزی.

پیشینه و پایه‌های نظری پژوهش

در سه دهه گذشته، پژوهشهای بسیاری در زمینه ارزیابی نظری و تجربی سیاست بیمه محصولات کشاورزی انجام شده است. در ایران نیز، پژوهشهای گوناگونی در سالهای اخیر، صورت گرفته، به گونه‌ای که ادبیات این پژوهشها با پیدا کردن جایگاهی ویژه، بسرعت، روبه گسترش است.

در این راستا، قلی‌زاده (۱۳۸۵) در پژوهش خود، به ارزیابی اثر بیمه بر تثبیت درآمد

گروههای مختلف درآمدی کشاورزان در استانهای آذربایجان شرقی و اردبیل پرداخته است. نتایج پژوهش وی، نمایانگر آن بود که سیاست کنونی بیمه محصولات کشاورزی، در تمامی اندازه‌های مزارع، به‌طور متوسط، کاهش ۱۳/۴ درصدی نوسانهای درآمدی نقدی و ۱۴/۲ درصدی نوسانهای سود اقتصادی را در پی دارد (۸).

خلیلیان و قادرزاده (۱۳۸۷) نیز در پژوهشی، به بررسی و ارزیابی نقش بیمه در مدیریت مراتع استان کردستان پرداختند. در آن پژوهش، پیشنهادهای پژوهشگران در زمینه یاد شده، در بردارنده: افزایش میزان گرامت پرداختی، کاهش حق بیمه‌گذار، اجرای دقیق تعهدات، تمام‌خطر کردن عوامل زیرپوشش بیمه، اجباری کردن بیمه مراتع و بیمه نکردن موارد در صورت اجرا نشدن بیمه مراتع، بوده است.

کهنسال و زارع (۱۳۸۶) در پژوهشی، عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه بادام را در شهرستان تفت بررسی کردند و به این نتیجه رسیدند که متغیرهای سابقه کار کشاورزی، ارتباط با مددکاران ترویج، شرایط آب‌وهوایی سالهای گذشته و میزان گرامت دریافتی در برابر خسارت وارد شده، تأثیر مثبت و معنیداری بر تقاضای بیمه محصول بادام داشته‌اند. همچنین، نشان دادند که متغیرهای سطح تحصيلات کشاورز، و درآمد سالانه کشاورز، تأثیر معنیداری بر تقاضای بیمه این محصول ندارند (۱۳).

کهنسال و پورزنجانی (۱۳۸۸) در پژوهش خود، به بررسی تأثیر بیمه کشاورزی، بر بهره‌وری گندمکاران شهرستان مشهد پرداختند. نتایج این بررسی نمایان کرد که میانگین بهره‌وری در گروه کشاورزان بیمه‌شده، به‌طور معنیداری از گروه بیمه‌نشده، بیشتر است (۱۲).

همچنین، برآورد مدل بهره‌وری در آن پژوهش نیز، نشان داد که متغیرهای: استفاده از ناظر، سابقه کار، بیمه، سن، تحصيلات، زمین زیرکشت، میزان تولید، نوع مالکیت زمین و تعداد قطعات زمین، به‌ترتیب، بیشترین تأثیر را بر افزایش میزان بهره‌وری تولید گندم داشته است (۱۲).

در پژوهشی دیگر، شاه‌ولی و شاه‌مراد (۱۳۸۷)، حفظ مزیت نسبی کشت کلزا را با بهره‌گیری از دانش بومی و تعمیم بیمه کشاورزی در بخش زبرخان شهرستان نیشابور به بررسی گذاشتند (۱۱).

پژوهش پیشگفته، با بهره‌گیری از نظریه ریکاردو و هکشر-اهلین و دانش بومی کلزاکاران، پیرامون هزینه‌ها و درآمد کلزا در بخش زبرخان شهرستان نیشابور، به بررسی مزیت نسبی و بیمه آن می‌پردازد. یافته‌های آن پژوهش نشان می‌دهد، مزیت نسبی کشت کلزا از دیدگاه کشاورزان، مورد تأیید است. همچنین، کلزاکارانی که مساحت بیشتری از کشت کلزا را بیمه کرده بودند، کسانی هستند که به کشت آن ادامه می‌دهند و دیگران را نیز به کشت آن توصیه می‌کنند (۱۱).

زینلی قاسمی و ترکمانی (۱۳۸۸)، در پژوهشی، عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه محصولات

کشاورزی را در منطقه سیستان بررسی کردند. آنها با به‌کارگیری الگوی لاجیت، عوامل مؤثر بر محصول گندم را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. نتایج برگرفته از آن پژوهش نشان داد که متغیرهای: سواد، سابقه کار و بعد خانواده، تأثیر مثبت گذاشته؛ در حالی که عواملی همچون سطح زیرکشت، میزان ارتباط با مروجان کشاورزی و سن بهره‌بردار، رابطه‌ای معکوس با تقاضا داشته است (۵).

در پژوهش دیگر، شاهنوشی و همکاران (۱۳۸۸)، به بررسی شیوه و چگونگی ارائه مطلوب خدمات بیمه کشاورزی در استان خراسان پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد، از دیدگاه بیمه‌گذاران، نوسانهای درآمدی، به پدید آمدن انگیزه در آنها برای بهره‌گیری از خدمات بیمه می‌انجامد و در برابر آن، دادن وام، انگیزه بهره‌گیری از خدمات بیمه را بالا نمی‌برد؛ ولی چنانچه صندوق بیمه بتواند، میزان واقعی درآمد آنها را در هنگام پدید آمدن خطر تضمین کند، این اقدام، به افزایش انگیزه بیمه در آنها خواهد انجامید. به باور کارشناسان مورد بررسی، عوامل اقتصادی، مهمترین عامل کم بیمه شدن، به‌شمار می‌رود. (۱۰)

زجاجی و همکاران (۱۳۸۷) در پژوهشی، تأثیر مخاطره‌های طبیعی، بر پذیرش بیمه گندم را در میان کشاورزان استان خراسان جنوبی ارزیابی کردند. نتایج به‌دست‌آمده از آن پژوهش نشان می‌دهد، میان پذیرندگان بیمه و نپذیرندگان بیمه، از نظر درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی و میزان خسارت‌های وارد شده از سوی عوامل خسارت‌زای تگرگ، سرما و خشکسالی، اختلاف معنیداری وجود دارد. همچنین، میان متغیرهای سابقه رخدادهای خطر در مزرعه، درآمد برگرفته از فعالیتهای کشاورزی افراد، اندازه خسارت تگرگ، اندازه خسارت یخ‌زدان، نرخ رخدادهای مخاطره‌ها، پیش‌بینی کشاورزان از احتمال رخدادهای مخاطره‌ها و ارزیابی از مناسب بودن حق بیمه، با متغیر پذیرش بیمه، رابطه معنیداری وجود دارد. در آن پژوهش، با به‌کار بردن رگرسیون لجستیک، آشکار شد که پنج متغیر اندازه خسارت تگرگ، اندازه خسارت سرما، اندازه خسارت خشکسالی، اندازه خسارت بارانهای شدید و سابقه کاشت گندم، بیشترین تأثیر معنیدار را بر پذیرش بیمه گندم داشته‌اند. با بهره‌گیری از تحلیل عاملی نیز، موانع پذیرش بیمه گندم در ۷ عامل خلاصه شده بود که دربردارنده: تنگناهای آموزشی و اطلاع‌رسانی، تنگناهای اعتقادی و کارشناسی، تنگناهای مربوط به جبران نامناسب خسارت‌ها، تنگناهای اداری، تنگناهای اقتصادی، تنگناهای مربوط به تجربه‌های پیشین و امکانات موجود و در نهایت، تنگناهای قانونی است که در روند پذیرش بیمه، پیش‌روی کشاورزان قرار می‌گیرد (۴).

از سویی، بی‌یلزا^۱ و همکاران (۲۰۰۴) پژوهشی پیرامون اثرهای تثبیت درآمدی بیمه درآمد در بخش روغن زیتون در کشور اسپانیا انجام داده‌اند. هدف آنها از این تحقیق، تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای دسته‌ای از ابزارهای تثبیت درآمد تولیدکنندگان روغن زیتون بوده و برای این منظور، به تجزیه و تحلیل اثرهای پنج ترکیب از سیاست‌های کشاورزی، بیمه درآمد و بیمه عملکرد

پرداخته‌اند که این سیاستها عبارت است از:

- ۱- دخالت نکردن؛
- ۲- سیاست رایج حمایت از تولید و بیمه عملکرد؛
- ۳- بیمه درآمد؛
- ۴- بیمه درآمد همراه به حمایت از تولید؛
- ۵- کمک به ازای هر درخت، به اضافه بیمه درآمد.

هر ترکیب سیاستی، با توجه به معیارهای گوناگونی همچون متوسط درآمد و نوسان آن، مطلوبیت تولیدکنندگان، هزینه‌های مالیاتی و کارایی انتقال، ارزیابی شد. نتایج به‌دست آمده، نمایانگر آن بود که سه رتبه‌بندی از پنج راه‌گزینه نشان می‌دهد، نظام کنونی حمایت از تولید در اتحادیه اروپا به‌گونه‌ای است که در بخش روغن زیتون، مزیت تبدیل شدن بیمه جاری عملکرد را به بیمه درآمد، از بین می‌برد. آنها چنین نتیجه‌گیری کردند که حتی اگر ۱۰۰ درصد حق‌بیمه، با یارانه پرداخت شود، بیمه درآمد به هیچ رو، جایگزین حمایت‌های تولیدی کنونی نمی‌شود (۱۶).

بخش اقتصادکشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه مریلند (۲۰۰۴) به پژوهشی پیرامون ریسک و مدیریت آن در کشاورزی ارگانیک از دیدگاه بهره‌برداران کشاورزی ارگانیک پرداخت. کشاورزان ارگانیک شرکت‌کننده در گروه‌های گفتگو یا مذاکره، دامنه گسترده‌ای از ریسکها یا مخاطره‌ها، راهبردهای مدیریتی و نیازهای گوناگون به حمایت مالی را شناسایی کردند. در این پژوهش، دیدگاه‌های آنان درباره اثر مخاطره‌ها با توجه به همانندیهای آن به کشاورزی سنتی، در سه گروه، دسته‌بندی شد:

- ۱- ریسکها یا مخاطره‌هایی که با کشاورزی سنتی، همانندی دارند؛ هرچند که شاید از راه‌هایی متفاوت در کشت ارگانیک، مدیریت شده باشد.
- ۲- مخاطره‌هایی که در کشتهای ارگانیک و سنتی، با هم تفاوت دارند؛ ولی ممکن است به علت رشد سریع در بخش ارگانیک، اثر موقت داشته باشند.
- ۳- مخاطره‌هایی که به علت ماهیت متفاوت نظامهای تولید و بازاریابی، تفاوت عمده‌ای با کشاورزی سنتی دارند.

در پایان آن پژوهش، کشاورزان ارگانیک، علاقه خود را برای به‌کار بردن ابزارهای جدید مدیریت ریسک، مانند پوشش بیمه‌ای محصولات در برابر احتمال آلودگی با مواد GMO (محصولات تراریخته یا اصلاح شده ژنتیکی) که آشکارا نمایانگر اینگونه مخاطره‌هاست، نشان دادند. آنها همچنین، کشت و گرایش شدید خود را پیرامون تغییرات گسترده‌تر در سیاستهای زیست‌محیطی، مانند انتقال و جابه‌جا کردن هزینه‌های عمومی به‌سوی تحقیقات، توسعه و آموزش مصرف‌کنندگان که به حمایت عمومی از کشاورزان ارگانیک می‌انجامد، نمایان ساختند (۱۹).

در پژوهشی دیگر، گراسیمنکو^۱ (۲۰۰۹)، به بررسی پیرامون دسترسی کشاورزان اوکراینی

به فناوریهای نوین بیمه کشاورزی و امکان سنجی پذیرش اوکراین در نظام بیمه کشاورزی اتحادیه اروپا پرداخت. نتایج پژوهش وی نشان داد، توسعه پیشرفته در زمینه بیمه کشاورزی، نیازمند برخورداری از داده‌هایی جامع و فراگیر برای طراحی و تدوین نظام بیمه کشاورزی است. این داده‌ها، باید دربردارنده ویژگیهای بسیاری باشد که از مهمترین آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ۱- اطلاعات گذشته و سوابق مربوط به شرایط آب‌وهوایی (دست‌کم، اطلاعات ۳۰ سال گذشته و یا بیشتر از آن در زمینه بارندگی، دما، رطوبت نسبی، باد و فشار هوا)؛
- ۲- ارزشهای دور از دسترس و ارزشهای نارسای محدود در داده‌ها؛
- ۳- یکپارچه بودن شیوه دریافت و ثبت داده‌ها و اطلاعات؛
- ۴- هماهنگی و همسازی میان تکنیکهای مشاهده‌ای؛
- ۵- تغییرات محدود در تنظیم کردن، جهتگیری و پیکربندی داده‌ها؛
- ۶- محدود بودن امکان و احتمال اشتباه‌های اندازه‌گیری؛
- ۷- داده‌ها و آمارهای واقعی عملکرد و مقدار محصول در سطح منطقه و مزرعه؛
- ۸- الگوها و فراداده‌های زراعی عملکرد و مقدار محصول.

روش و ابزارهای پژوهش

برای گزینش جامعه آماری و گردآوری داده‌های مورد نیاز این پژوهش، از شیوه تکمیل پرسشنامه به روش طبقه‌بندی، از میان ۴ دهستان شهرستان تیران، بهره‌گیری شد. در مجموع، ۳۳۵ فقره پرسشنامه، برگزیده، و از سوی باغداران بادام، پاسخدهی و تکمیل شد.

با توجه به هدف اصلی پژوهش و نیاز به مقایسه همزمان میانگینها، مدل مقایسه‌های چندگانه^۱ برگزیده شد. در این مدل، ارتباط متغیر تثبیت درامد و ریسک عملکرد به عنوان متغیرهای وابسته، با متغیرهای مستقل پیشگفته، مورد بررسی قرار گرفت. در محاسبه ریسک عملکرد نیز، کمترین درامد باغداران طی ۵ سال گذشته، ارزیابی شد.

همچنین، با بهره‌گیری از آزمون شفه^۲ حالت‌های مختلف یک‌به‌یک میانگینها و همچنین، ترکیبهای چندتایی آنها، مقایسه شد. در این آزمون، برای تصمیمگیری پیرامون داشتن تفاوت میان دو میانگین یا ترکیبی از میانگینها نیز، توزیع t به کار رفت.

گفتنی است، پرسشنامه‌ها، دارای اطلاعاتی در زمینه محصول بادام پیوندی (مامایی، محب‌علی، ربیع) و بادام بذری (تلخه، سنگی) بود. الگوی کشت باغداران نیز، به‌طور معمول، بر پایه یکی از ارقام پیشگفته یا ترکیبی از آنها، شناسایی شد.

اقدام هزینه‌ای نیز، دربرگیرنده همه هزینه‌های متغیری بوده که باغدار در فرایند تولید، هزینه کرده است.

1. Multivariate
2. Scheffé Test

از آنجا که در این پژوهش، درختان بالای ۸ سال مورد نظر بودند؛ بنابراین از محاسبه و بررسی هزینه‌های ثابت، چشمپوشی شده است.
محصول بادام موجود در منطقه مورد بررسی، از ارقام و واریته‌های مختلفی برخوردار است و هر رقم در هنگام فروش، قیمت ویژه‌ای دارد که روی درآمد باغدار، تأثیرگذار است.

جدول شماره ۱: فراوانی سن پاسخگویان

سن	فراوانی	درصد فراوانی
۲۰-۳۰	۱۴	۴/۲
۳۱-۴۰	۴۳	۲/۸
۴۱-۵۰	۷۹	۲۳/۶
۵۱-۶۰	۸۰	۲۳/۹
۶۱-۷۰	۵۸	۱۷/۳
۷۱-۸۰	۵۱	۱۵/۲
۸۱-۹۰	۱۰	۳
جمع	۳۳۵	۱۰۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

برپایه نتایج به‌دست‌آمده که در جدول شماره ۱، نمایان است، ۴۷/۵ درصد از پاسخگویان، دارای سنی میان ۴۰ تا ۶۰ سال؛ ۷ درصد، کمتر از ۴۰ سال، ۳۲/۵ درصد، از ۶۰ تا ۸۰ سال و ۳ درصد نیز، ۸۰ تا ۹۰ سال دارند. نتایج، همچنین نشان می‌دهد که بیشتر باغداران بادام را افراد سالخورده (مسن) تشکیل می‌دهند.

جدول شماره ۲: فراوانی تحصیلات پاسخگویان

تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
بیسواد	۱۲۲	۳۶/۴
غیر رسمی	۵۵	۱۶/۴
ابتدایی	۸۴	۲۵/۱
راهنمایی	۳۱	۹/۳
متوسطه	۴۰	۱۱/۹
عالی	۳	۰/۹
جمع	۳۳۵	۱۰۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه از یافته‌های ارائه شده در جدول شماره ۲، نمایان است، در نمونه مورد بررسی، ۳۶/۴ درصد از افراد، بیسواد؛ ۲۵/۱ درصد، دارای تحصیلات ابتدایی؛ ۱۱/۹ درصد، متوسطه و ۹/۳ درصد نیز، دارای تحصیلات در مقطع راهنمایی هستند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که در حالت کلی، سواد تولیدکنندگان بادم، در سطح پایینی قرار دارد.

جدول شماره ۳: سطح باغهای بیمه‌شده و بیمه‌نشده پاسخگویان

وضعیت بیمه	فراوانی و درصد فراوانی	زیر ۰/۵ هکتار	۰/۵ تا ۱ هکتار	بالای ۱ هکتار	کل
بیمه‌شده	فراوانی	۲۱۳	۵۱	۱۴	۲۷۸
	درصدفراوانی	۶۳/۶	۱۵/۲	۴/۲	۸۳
بیمه‌نشده	فراوانی	۵۶	۱	-	۵۷
	درصدفراوانی	۱۶/۷	۰/۳	-	۱۷
کل	فراوانی	۲۶۹	۵۲	۱۴	۳۳۵
	درصدفراوانی	۸۰/۳	۱۵/۵	۴/۲	۱۰۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

برپایه یافته‌های ارائه شده در جدول شماره ۳، حدود ۶۳/۶ درصد از نمونه‌های مورد بررسی، افرادی هستند که زیر ۰/۵ هکتار از باغ خود را بیمه کرده‌اند. ۱۵/۲ درصد از نمونه‌ها نیز، ۰/۵ تا ۰/۱ از باغ خود را بیمه کرده و ۴/۲ درصد از نمونه‌ها، بیشتر از یک هکتار از باغ خود را بیمه کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد، بیشتر باغها از سطح کوچکی برخوردارند.

جدول شماره ۴: فراوانی رقم بادم پاسخگویان

رقم بادم	فراوانی	درصد فراوانی
پیوندی	۳۰۲	۹۰/۱
بذری	۱۹	۵/۷
بذری - پیوندی	۱۴	۴/۲
جمع	۳۳۵	۱۰۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

برپایه داده‌های جدول شماره ۴، نزدیک به ۹۰/۱ درصد از باغداران، به کشت رقم بادم پیوندی پرداخته، ۵/۷ درصد از آنان، رقم بذری و ۴/۱۲ درصد نیز، ترکیبی از دو رقم بذری و پیوندی را کشت کرده‌اند. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، بیشتر باغداران، گرایش به کشت رقم پیوندی دارند.

جدول شماره ۵: فراوانی واریته بادام پاسخگویان

درصد فراوانی	فراوانی	واریته بادام
۶/۶	۲۲	تلخه
۰/۹	۳	سنگی
۴۶/۳	۱۵۵	محب علی
۱۱/۶	۳۹	مامایی
۳۴/۶	۱۱۶	ربیع
۱۰۰	۳۳۵	جمع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه داده‌های مربوط به فراوانی واریته بادام (جدول شماره ۵) نشان می‌دهد، ۴۶/۳ درصد از فراوانی واریته محصول بادام، مربوط به رقم محب‌علی، ۱/۶ درصد، مامایی، ۶/۳ درصد، تلخه و ۰/۹ درصد سنگی و ۳۴/۹ درصد هم، مربوط به ربیع است. آمار به‌دست آمده، گویای آن است که بیشتر باغداران، گرایش بیشتری به کشت واریته محب‌علی نشان داده‌اند.

جدول شماره ۶: میانگین سن درختان باغداران

وضعیت بیمه	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
بیمه شده	۱۶/۰۱	۵/۱۱۰	۸	۳۰
بیمه نشده	۱۴/۲۹	۶/۸۲۷	۳	۳۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

برپایه یافته‌ها، میانگین سن درختان برای باغهای بیمه‌شده، ۱۶/۰۱ بوده و میانگین سن درختان برای باغهای بیمه‌نشده، ۱۴/۲۹ است. نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد، حداقل سن درختان بیمه‌شده، بالاتر از درختان بیمه‌نشده است (جدول شماره ۶).

جدول شماره ۷: فراوانی رقم بادام پاسخگویان

درصد فراوانی	فراوانی	رقم بادام
۹۰/۱	۳۰۲	پیوندی
۵/۷	۱۹	بذری
۴/۲	۱۴	بذری- پیوندی
۱۰۰	۳۳۵	جمع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

برپایه داده‌های جدول شماره ۷، نزدیک به ۹۰/۱ درصد از باغداران، دارای درختان بادام از رقم پیوندی هستند. ۵/۷ درصد نیز، رقم بذری و ۴/۱۲ درصد ترکیبی از دو رقم بذری و پیوندی را کشت کرده‌اند. آمار ارائه شده نشان می‌دهد، بیشتر باغداران، گرایش به کشت رقم پیوندی دارند.

جدول شماره ۸: فراوانی دلایلی بیمه شدن

درصد فراوانی	فراوانی	دلایل بیمه شدن
۸/۴	۲۸	دریافت غرامت در صورت رویدادن خسارت
۱/۸	۶	توصیه مروجان سازمان کشاورزی
۵۵/۲	۱۸۵	در دسترس خطر بودن زمین زراعی
۳۴/۶	۱۱۶	دلایلی دیگر
۱۰۰	۳۳۵	جمع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، ۵۵/۲ درصد از پاسخگویان، دلیل بیمه کردن باغ خود را در دسترس خطر بودن زمین زراعی، ۸/۴ درصد، دریافت غرامت در صورت رویدادن خسارت، ۱/۸ درصد، توصیه مروجان سازمان کشاورزی و ۳۴/۶ درصد، دیگر دلایلی، دانسته‌اند. همچنین، نتایج نشان می‌دهد، باغداران، از بودن مخاطره‌ها و احتمال رخدادن آنها آگاهی دارند؛ ولی کارشناسان بخش کشاورزی، به‌درستی نتوانسته‌اند، آگاهیهای بایسته و مورد نیاز را در زمینه سودمندیهای برگرفته از پذیرش بیمه، به باغداران منتقل کنند.

جدول شماره ۹: فراوانی میزان رضایت از عملکرد صندوق بیمه

درصد فراوانی	فراوانی	میزان رضایت کلی
-	-	خیلی زیاد
۰/۶	۲	زیاد
۲۲/۴	۷۵	متوسط
۴۹/۳	۱۶۵	کم
۱۱/۰	۳۷	اصلاً
۱۶/۷	۵۶	بدون پاسخ
۱۰۰	۳۳۵	جمع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

همانگونه که نتایج نگاشته شده در جدول شماره ۹، نشان می‌دهد، میزان رضایت ۴۹/۳ درصد از پاسخگویان از عملکرد صندوق بیمه، کم، ۲۲/۴ درصد، متوسط و ۰/۶ درصد نیز، زیاد، گزارش شده است. ۱۱ درصد از پاسخگویان هم، به هیچ‌روی یا اصلاً از عملکرد صندوق، راضی نیستند. از نتایج به‌دست آمده، چنین برداشت می‌شود که حضور کارشناسان در ارائه توضیحاتی بایسته پیرامون بیمه، چگونگی محاسبه گرامت و همچنین، پرداخت آن به باغدار، باید پررنگتر و کارا تر باشد و تأکید بیشتری بر کم کردن یا کسر عوامل سوءمدیریت از میزان گرامتهای باغهای خسارت‌دیده در هنگام ارزیابی خسارتها از سوی کارشناسان بیمه و ارائه توصیه‌های کارشناسی لازم به باغداران برای زدودن کمبودها و کاستیهای مربوط، انجام گیرد.

جدول شماره ۱۰: سابقه فعالیت باغداری

وضعیت بیمه	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
بیمه شده	۲۳/۶۹	۱۲/۲۹۹	۱	۶۰
بیمه نشده	۲۰/۳۴	۹/۶۴۱	۷	۵۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه داده‌های ارائه شده در جدول شماره ۱۰، نشان می‌دهد، بیشتر باغداران، از سابقه باغداری بالایی برخوردارند.

جدول شماره ۱۱: سابقه باغداری بادام

وضعیت بیمه	میانگین	انحراف معیار	کمترین مقدار	بیشترین مقدار
بیمه شده	۱۶/۲۹	۶/۳۴۵	۲	۴۰
بیمه نشده	۱۴/۳۰	۶/۵۷۰	۷	۳۰

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

همچنین، نتایج نگاشته شده در جدول شماره ۱۱، نشان می‌دهد، میانگین سابقه باغداری بادام بیمه‌گذاران، بیشتر از کسانی است که محصول خود را بیمه نکرده‌اند.

جدول شماره ۱۲: نتایج به کارگیری آزمون t
برای بررسی عاملهای مؤثر بر پذیرش بیمه

عامل مؤثر (متغیر توضیحی)	sig	سطح معنیداری
سن	۰/۸۳۷	۰/۰۵
تحصیلات	۰/۳۵۵	۰/۰۵
سطح باغ	۰/۰۰۱	۰/۰۵
سابقه فعالیت باغداری	۰/۰۲۶	۰/۰۵
کمترین درآمد طی ۵ سال گذشته	۰/۲۵۸	۰/۰۵
بیشترین درآمد طی ۵ سال گذشته	۰/۰۰۰	۰/۰۵
سن درختان	۰/۰۱۱۵	۰/۰۵
سابقه باغداری بادم	۰/۰۳۱	۰/۰۵

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

یافته‌های این پژوهش، پیرامون عاملهای مؤثر بر پذیرش بیمه (جدول شماره ۱۲) نشان می‌دهد، سن باغدار، تحصیلات باغدار و میزان کمترین درآمد وی طی ۵ سال گذشته، تأثیری بر پذیرش بیمه، نداشته است. ولی سطح باغ، یکی از عاملهای تأثیرگذار بر پذیرش بیمه است؛ به دیگر سخن، هرچه سطح باغ بزرگتر باشد، نرخ گرایش و استقبال از بیمه نیز، بیشتر است. سابقه باغداری بادم و به‌طور کلی، تجربه باغداری نیز، از دیگر عاملهای مؤثر بر پذیرش بیمه بوده است. این یافته، نشان می‌دهد که تجربه برگرفته از زینهای گذشته، بر پذیرش بیمه از سوی باغدار، تأثیر داشته است. همچنین، از دیگر عاملهای مؤثر در این زمینه می‌توان، به بیشترین درآمد باغداران طی ۵ سال گذشته اشاره کرد. باغدارانی که درآمد بیشتری دارند، گرایش و استقبال بیشتری برای بیمه نشان می‌دهند. با افزایش سن درختان نیز، نرخ پذیرش بیمه، افزایش می‌یابد.

بررسی مدل نشان می‌دهد (جدول شماره ۱۳)، مدل برازشی از مطلوبیت بسنده‌ای (کافی) برخوردار است، زیرا sig برابر صفر است. در این مدل، اثر رقم باغ (بذری-پیوندی) معنیدار است؛ زیرا sig برابر ۰/۰۰۱ از سطح معنیداری ۰/۰۵ کوچکتر است. دیگر اثرهای اصلی و متقابل، معنیدار نیست؛ از همین رو می‌توان گفت، رقم بادم، در تثبیت درآمد، بسیار مؤثر است. همچنین باید توجه داشت، مقدار اتاهای (Etaهای) کوچک، نشان‌دهنده این است که برای سنجش متغیرهای دیگر (واریته بادم؛ بیمه‌شده و بیمه‌نشده) حجم نمونه، از بسندگی بایسته (کفایت لازم) برخوردار نیست (برای نمونه، بیمه‌شده بذری با واریته سنگی، تنها ۳ مورد بوده است).

جدول شماره ۱۳: مدل برازشی ۱

Source	مجموع توانهای دوم	درجه آزادی	میانگین	آماره F	sig	Eta
مدل	۱/۲۲۰	۱۳	۹/۳۸۲	۱۲۲/۸۴۸	۰/۰۰۰	۰/۸۳۲
بیمه شده و بیمه نشده	۱/۶۳۳	۱	۱/۶۳۶	۲۱۴	۰/۶۴۴	۰/۰۰۱
رقم بادام	۱/۰۱۸	۲	۵/۰۹۰	۶/۶۶۵	۰/۰۰۱	۰/۰۴۰
واريته بادام	۱/۶۶۰	۴	۴/۱۴۹	۰/۵۴۳	۰/۷۰۴	۰/۰۰۷
بیمه شده و بیمه نشده* رقم بادام	۳/۱۳۵	۱	۳/۱۳۵	۰/۰۴۱	۰/۸۴۰	۰/۰۰۰
بیمه شده و بیمه نشده* واريته بادام	۳/۰۳۰	۲	۱/۵۱۵	۱/۹۸۴	۰/۱۳۹	۰/۰۱۲
رقم بادام*واريته بادام	۲/۳۲۸	۱	۲/۳۲۸	۰/۰۳۰	۰/۸۶۲	۰/۰۰۰
بیمه شده و بیمه نشده* رقم بادام*واريته بادام	۰/۰۰۰	-	-	-	-	۰/۰۰۰
Error	۲/۴۵۹	۳۲۲	۷/۶۳۷	-	-	-
کل	۱/۴۶۶	۳۳۵	-	-	-	-

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه داده‌های جدول شماره ۱۴ نیز نمایان می‌کند، در آزمون شفه، متغیرهای زیر بررسی، به صورت زوجی در تمامی سطوح متغیرهای اصلی، مقایسه و آزمون می‌شوند و تحلیل نتایج هر آزمون هم، جداگانه انجام می‌گیرد. دو متغیر اصلی رقم بادام، با سه ترکیب پیوندی، بذری و بذری- پیوندی (یعنی باغهایی که از هر دو رقم در آنها کشت شده است) و متغیر اصلی دیگر، با دو ترکیب بیمه شده یا نشده است و در مجموع، شش آزمون مقایسه‌ای انجام می‌شود. همانگونه که مقایسه Sig با سطح معنیداری ۰/۰۵ نشان می‌دهد، میان تثبیت درآمد در رقم پیوندی با بذری، تفاوت کاملاً معنیداری وجود دارد و تثبیت درآمد برای کاشت پیوندی، بیشتر است.

این مسئله احتمال دارد، به تفاوت حداکثر تعهد صندوق بیمه برای ارقام پیوندی و بذری، همچنین حساسیت بالاتر بادام پیوندی نسبت به سرما، ارتباط داشته باشد. در مجموع باید گفت، رقم بادام، بر تثبیت درآمد، مؤثر است.

جدول شماره ۱۴: نتایج برگرفته از آزمون شفه ۱

95% Confidence Interval		sig	Std.Error	Mean Difference	رقم ۲	رقم ۱
Upper Bound	Lower Bound					
۱/۹۹۸۸	۹۶۴۴۰۴/۲۳۷۲	۰/۰۰۰	۲/۱۰۳۱۷	۱/۴۸۱۶	بذری	پیوندی
۱/۲۹۶۳	۱۰۰۷۲۲/۰۰۴۴	۰/۰۱۷	۲/۴۳۰۹۶	۶۹۸۵۱۳/۵۲۳۸	پیوندی- بذری	پیوندی
-۹/۶۴۴۰	-۱/۹۹۸۸	۰/۰۰۰	۲/۱۰۳۱۷	-۱/۴۸۱۶	پیوندی	بذری
-۱۲۸۹۹/۹۷۲۸	-۱/۵۵۳۳	۰/۰۴۵	۳/۱۳۱۹۸	-۷/۸۳۰۸	پیوندی- بذری	بذری
-۱/۰۰۷۲	-۱/۲۹۶۳	۰/۰۱۷	۲/۴۳۰۹۶	-۶/۹۸۵۱	پیوندی	پیوندی- بذری
۱/۵۵۳۳	۱۲۸۹۹/۹۷۲۸	۰/۰۴۵	۳/۱۳۱۹۸	۷۸۳۰۷۵/۷۳۸۸	بذری	پیوندی- بذری

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

چنانکه نتایج آزمون شفه ۲ (جدول شماره ۱۵) نشان می‌دهد، میان تثبیت درآمد برای واریته تلخه با محبعلی و مامایی و ربیع، تفاوت کاملاً معنی‌داری وجود دارد. به دیگر سخن، بیمه، در تثبیت درآمد واریته‌های محبعلی، مامایی و ربیع، موفقتر بوده است. همچنین در میان ارقام پیوندی، واریته محبعلی، تثبیت درآمد بیشتری را با به‌کار بستن سیاست بیمه، نشان می‌دهد؛ که می‌تواند برگرفته از حساسیت بیشتر این واریته، نسبت به عامل سرمازدگی و در نتیجه، نوسانهای بیشتر عملکرد آن و سرانجام، دریافت غرامت بیشتر در واحد سطح باشد. در مجموع می‌توان گفت، واریته بادام، در تثبیت درآمد، مؤثر است.

چنانکه داده‌های جدول شماره ۱۶، نشان می‌دهد، کمترین درآمدها بر اساس بیمه شدن یا بیمه نشدن افراد، با هم مقایسه شده‌اند. واحد میانگین و انحراف معیار، کیلوگرم است. با توجه به مقدار sig تفاوت معنی‌داری میان ریسک عملکرد باغدارانی که باغ خود را بیمه کرده‌اند و آنهایی که بیمه نکرده‌اند، وجود دارد. با توجه به پراکندگی بسیار برای بیمه‌شدگان، باید توجه داشت که گهگاه، ریسک عملکرد، بسیار کمتر است. در مجموع باید گفت، ریسک عملکرد بیمه‌گذاران، کمتر از کسانی است که باغ خود را بیمه نکرده‌اند.

جدول شماره ۱۵: نتایج برگرفته از آزمون شفه ۲

95% Confidence Interval		sig	Std. Error	Mean Difference	واریتنه ۲	واریتنه ۱
Upper Bound	Lower Bound					
۱/۹۴۰۹	-۱/۴۱۷۵	۰/۹۹۴	۵/۴۱۹۸۶	۲۶۱۷۰۹/۰۰۵۰	سنگی	تلخه
-۷/۶۱۴۲	-۲/۰۵۰۲	۰/۰۰۰	۲/۰۷۹۸۸	-۱/۴۰۵۸	محب علی	تلخه
-۲/۵۱۰۷	-۱/۷۴۲۹	۰/۰۰۲	۲/۴۰۷۵۷	-۹/۹۶۹۹	مامایی	تلخه
-۳/۳۱۷۱	-۱/۶۴۴۲	۰/۰۰۰	۲/۱۱۸۱۳	-۹/۸۷۹۶	ربیع	تلخه
۱/۴۱۷۵	-۱/۹۴۰۹	۰/۹۹۴	۵/۴۱۹۸۶	-۲۶۱۷۰۹/۰۰۵۰	تلخه	سنگی
-۸۶۵۸۳/۴۷۱۶	-۳/۲۴۸۵	۰/۰۳۲	۵/۱۰۲۷۲	-۱/۶۶۷۵	محب علی	سنگی
۳۶۶۲۷۶/۲۸۵۰	-۲/۸۸۳۷	۰/۲۲۱	۵/۲۴۴۸۳	-۱/۲۵۸۷	مامایی	سنگی
۳۳۶۱۴۵/۸۲۶۰	-۲/۸۳۵۵	۰/۲۰۵	۵/۱۱۸۴۳	-۱/۲۴۹۷	ربیع	سنگی
۲/۰۵۰۲	۷۶۱۴۲۴/۲۴۶۰	۰/۰۰۰	۲/۰۷۹۸۸	۱/۴۰۵۸	تلخه	محب علی
۳/۲۴۸۵	۸۶۵۸۳/۴۷۱۶	۰/۰۳۲	۵/۱۰۲۷۲	۱/۶۶۷۵	سنگی	محب علی
۸۹۴۶۹۸/۱۸۳۱	-۷۷۰۳۶/۶۸۹۳	۰/۱۵۰	۱/۵۶۸۲۰	۴۰۸۸۳۰/۷۴۶۹	مامایی	محب علی
۷۵۰۰۱۷/۰۴۴۹	۸۵۷۰۷/۱۰۹۰	۰/۰۰۵	۱/۰۷۲۰۸	۴۱۷۸۶۲/۰۷۶۹	ربیع	محب علی
۱/۷۴۲۹	۲۵۱۰۵۷/۴۹۲۰	۰/۰۰۲	۲/۴۰۷۵۷	۹۹۶۹۹۰/۱۲۵۱	تلخه	مامایی
۲/۸۸۳۷	-۳/۶۶۲۸	۰/۲۲۱	۵/۲۴۴۸۳	۱/۲۵۸۷	سنگی	مامایی
۷۷۰۳۶/۶۸۹۳	-۸/۹۴۷۰	۰/۱۵۰	۱/۵۶۸۲۰	-۴۰۸۸۳۰/۷۴۶۹	محب علی	مامایی
۵۱۰۵۰۹/۶۳۰۳	-۴/۹۲۴۵	۱/۰۰۰	۱/۶۱۸۵۹	۹۰۳۱/۳۳۰۰	ربیع	مامایی
۱/۶۴۴۲	۳۳۱۷۱۱/۶۳۷۶	۰/۰۰۰	۲/۱۱۸۱۳	۹۸۷۹۵۸/۷۹۵۱	تلخه	ربیع
۲/۸۳۵۵	-۳/۳۶۱۵	۰/۲۰۵	۵/۱۱۸۴۳	۱/۲۴۹۷	سنگی	ربیع
-۸۵۷۰۷/۱۰۹۰	-۷/۵۰۰۲	۰/۰۰۵	۱/۰۷۲۰۸	-۴/۱۷۸۶	محب علی	ربیع
۴۹۲۴۴۶/۹۷۰۳	-۵/۱۰۵۱	۱/۰۰۰	۱/۶۱۸۵۹	-۹۰۳۱/۳۳۰۰	مامایی	ربیع

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۱۶: مقایسه کمترین عملکرد باغداران بیمه شده و بیمه نشده

انحراف معیار		میانگین		Sig	درجه آزادی	آزمون آماره T
بیمه نشده	بیمه شده	بیمه نشده	بیمه شده			
۸۵/۲۸۵	۲۲۴/۹۷۸	۹۵/۳۸	۱۵۲/۳۸	۰/۰۰۱	۲۲۷/۹۵	۳/۲۳۱

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

جدول شماره ۱۷: مدل برازشی ۲

Eta	Sig	آماره F	میانگین	درجه آزادی	مجموع توانهای دوم	Source
۰/۴۱۰	۰/۰۰۰	۱۴/۵۷۵	۵۸۶۷۳۴/۵۱۴	۱۵	۸/۸۰۱	مدل
۰/۰۰۱	۰/۵۳۵	۰/۳۸۷	۱۵۵۶۳/۲۴۷	۱	۱۵۵۶۳/۲۴۷	بیمه شده و نشده
۰/۰۳۵	۰/۰۰۳	۵/۷۶۳	۲۳۱۹۹۰/۵۷۳	۲	۴۶۳۹۸۱/۱۴۶	رقم بادام
۰/۰۰۱	۰/۹۳۲	۰/۱۴۷	۵۹۰۳/۴۲۵	۳	۱۷۷۱۰/۲۷۶	سال بیمه شدن
۰/۰۰۱	۰/۸۳۷	۰/۱۷۷	۷۱۴۴/۶۶۸	۲	۱۴۲۸۹/۳۳۵	بیمه شده و نشده * رقم بادام
۰/۰۰۰	۰/۹۶۵	۰/۰۳۶	۱۴۴۳/۴۸۶	۲	۲۸۸۶/۹۷۱	بیمه شده و نشده * سال بیمه شدن
۰/۰۰۲	۰/۹۲۰	۰/۰۰۸	۶۶۱۴/۴۲۲	۳	۱۹۸۴۳/۲۶۷	رقم بادام * سال بیمه شدن
۰/۰۰۰	۰/۹۲۹	-	۳۱۸/۱۸۷	۱	۳۱۸/۱۸۷	بیمه شده و نشده * رقم بادام * سال بیمه شدن
-	-	-	۴۰۲۵۷/۲۰۵	۲۱۴	۱/۲۶۴	Error
-	-	-	-	۳۲۹	۲/۱۴۴	کل

برگرفته از: یافته‌های پژوهش

بررسی و مقایسه میانگین عملکرد باغداران، با توجه به سه متغیر اصلی بیمه‌شده و نشده و رقم بادام و سال بیمه شدن (جدول شماره ۱۷) نشان می‌دهد، مدل برازشی از مطلوبیت بسنده‌ای برخوردار است؛ زیرا مقدار sig برابر صفر از سطح معنیداری ۰/۰۵ کوچکتر است. برپایه این مدل برازشی، عملکرد باغداران بر اساس بیمه‌شده و بیمه‌نشده و سال، تفاوت معنیداری را تأیید نمی‌کند؛ زیرا sig از سطح معنیداری ۰/۰۵ بزرگتر است. از سویی، در این مدل (رقم بادام به عنوان یک اثر اصلی معنیدار است) به دیگر سخن، ریسک عملکرد با توجه به نوع بادام، تفاوت معنیداری را نشان می‌دهد و باغدارانی که نوع بادام پیوندی را کشت می‌کنند، دارای ریسک عملکرد بالاتری هستند.

جمع‌بندی و پیشنهادها

به‌طور خلاصه می‌توان نتیجه گرفت، اگرچه گرامت پرداخت شده به باغدارانی که رقم پیوندی کشت کرده‌اند، بیشتر است و یا به دیگر سخن، در بیمه تثبیت درآمد، بادام پیوندی، موفقتر عمل کرده است؛ ولی به دلیل حساسیت بالای این رقم به سرمازدگی، ریسک عملکرد این رقم نیز، بالاتر است. همچنین، به دلیل نبود مدیریت درست، بیمه توانسته است، بر روند تولید محصولات، تأثیر مثبتی داشته باشد.

۱- با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از الگوی اقتصادسنجی و رابطه مستقیم وارسته و رقم بادام، پیشنهاد می‌شود که الگوی کشت به سوی افزایش هرچه بیشتر سهم ارقام مناسب، بویژه ارقام مقاوم به سرما، تغییر یابد. این موضوع افزون بر تأثیر مثبت تولید در باغهای بادام، به اثرگذاری هرچه بیشتر سیاست بیمه، خواهد انجامید.

۲- با توجه به چندگانگی نهادهای تأثیرگذار بر عملکرد صندوق بیمه کشاورزی، می‌باید، هماهنگی بایسته میان آنها و صندوق بیمه، به‌گونه‌ای برقرار باشد تا بیشترین رضایت را برای بیمه‌گذاران به همراه آورد. این هماهنگیها، دربردارنده موارد گوناگونی همچون: اطلاع‌رسانی برای چگونگی و زمان بیمه کردن محصولات، توزیع نهاده‌ها، مسائل فنی کشت، بهره‌گیری از نهاده‌ها و فناوریهای نوین و مانند آن است.

۳- از آنجا که صنعت بیمه و فناوریهای بیمه کشاورزی در کشور ما هنوز نوظهور است، پیشنهاد می‌شود، مقدار خسارتهای وارد شده از راه عاملهای خسارتزای طبیعی و آفتها و بیماریها، به‌طور دقیق، برآورد شود و با احتمال رخدادن هریک در منطقه مورد نظر، دفترچه راهنما یا بسته آموزشی همراه با CD نمایشی، از سوی صندوق بیمه، تهیه، و میان بهره‌برداران توزیع شود تا آنها خسارتهای خود دور نینند و نسبت به رخدادهای احتمالی آینده، دیدی بازتر بیابند و برای آن برنامه‌ریزی کنند.

۴- با پرداخت بموقع غرامت و آگاهسازی بیشتر باغداران نسبت به سودمندیهای برگرفته از پذیرش بیمه، می‌توان گرایش و کشش آنان را در راستای پذیرش بیمه، افزایش داد.

۵- گرچه صندوق بیمه کشاورزی کوشیده است، با تعیین شرایطی در قراردادهای بیمه، تا اندازه‌ای شرایط استاندارد تولید را به صورت غیرمستقیم تعریف کند؛ ولی این گام، بسنده نیست. از این رو بهتر است، گامهایی برای نظارت پیوسته و بیشتر کارشناسان بر چگونگی تولید و تشویق باغداران به بهره‌گیری از شیوه‌های درست مدیریتی و رعایت کردن موازین و مقررات فنی، برداشته شود.

۶- با توجه به میانگین و طیف سنی بادامکاران، پیشنهاد می‌شود، سیاستگذاران، با به‌کار بستن سیاستهای حمایتی و تشویقی و دیگر تدبیرها، راهکارهای مناسبی را برای حمایت از بادامکاران و در نتیجه، جذب شدن جوانان به مشاغل کشاورزی و زمینه‌های مرتبط با آن، فراهم سازند.

منابع:

۱. بی‌نظیر، ع. (۱۳۷۸)، «بررسی آثار سیاست پیشنهادی تثبیت درآمدی بخش غلات ایران»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تهران.
۲. ترکمانی، ج. (۱۳۸۳)، «ارزیابی نقش بیمه در ایجاد امنیت تولیدات کشاورزی»، مجموعه مقالات دوسیم همایش بیمه کشاورزی، توسعه و امنیت سرمایه‌گذاری.
۳. ترکمانی، ج. (۱۳۸۴)، «ارزیابی نقش بیمه در کاهش نابرابری درآمدی بهره‌برداران و عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه محصولات کشاورزی»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۵ و ۶ پیاپی.
۴. زجاجی، س. م.، روستا، ک.، زمانی‌پور، الف، محمدقلی‌نیا، ج. (۱۳۸۷)، «ارزیابی تأثیر مخاطره‌های طبیعی در پذیرش بیمه کندم در میان کشاورزان استان خراسان جنوبی»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره پیاپی ۲۵ و ۲۶.
۵. زینلی‌قاسمی، ز.، ترکمانی، ج. (۱۳۸۸)، «عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه محصولات کشاورزی در منطقه سیستان»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۲۳ و ۲۴ پیاپی.
۶. حسینی، س. ص. و بی‌نظیر، ع. (۱۳۷۹)، «سیاست پیشنهادی تثبیت درآمد بخش غلات ایران: مطالعه موردی سزارع کندم و جو استان خراسان»، مجله علوم کشاورزی ایران، جلد ۳۱- شماره ۱.
۷. عبداللہی عزت‌آبادی، م. (۱۳۸۱)، «مطالعه نوسانات درآمدی پسته کاران ایران: به سوی سیستمی از بیمه محصول و ایجاد بازارهای آتی و اختیار معامله»، پایان‌نامه دکترای اقتصاد کشاورزی، دانشگاه شیراز.
۸. قلی‌زاده، م. (۱۳۹۰)، «ارزیابی اثر بیمه محصولات کشاورزی بر تثبیت درآمد گروه‌های مختلف درآمدی کشاورزان (مطالعه موردی: زراعت استان آذربایجان)»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تهران.
۹. شاهشونی، ن. (۱۳۸۴)، «تأثیر بیمه محصولات کشاورزی بر ارزش تولیدات زیر بخشهای زراعت و باغبانی»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۵ و ۶ پیاپی.
۱۰. شاهشونی، ن.، عدالتیان، ع.، خاکسارآستانه، ح.، رسولزاده، م.، و سوقندی، م. ر. (۱۳۸۸)، «بررسی شیوه و چگونگی ارائه مطلوب خدمات بیمه کشاورزی: پژوهش موردی: استان خراسان جنوبی»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره پیاپی ۲۵ و ۲۶.
۱۱. شاه‌ولی، م. و شاه‌سراد، ل. (۱۳۸۸)، «حفظ مزیت نسبی کشت کلزا با بهره‌گیری از دانش بومی و تعمیم بیمه کشاورزی در بخش زبرخان شهرستان نیشابور»، فصلنامه پژوهشی صندوق بیمه کشاورزی، شماره ۲۱.
۱۲. کهنسال، م. و پورزنجانی، (۱۳۸۸)، «بررسی تأثیر بیمه کشاورزی بر بهره‌وری کندسکاران»، مطالعه موردی، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۲۳ و ۲۴ پیاپی.
۱۳. کهنسال، م.، زارع، س. (۱۳۸۶)، «بررسی عوامل مؤثر بر تقاضای بیمه بادام: پژوهش موردی: شهرستان نغت»، فصلنامه پژوهشی بیمه و کشاورزی، شماره ۱۷.
۱۴. کیانی‌راد، ع. (۱۳۸۴)، «تدوین الگوی بیمه درآمدی محصولات منتخب کشاورزی با تأکید بر اهمیت ریسک قیمتی»، پایان‌نامه دکترای اقتصاد کشاورزی، دانشگاه تهران.
۱۵. نیکویی، ع. و ترکمانی، ج. (۱۳۸۳)، «تأثیر بیمه کشاورزی بر افزایش تولید محصولات زراعی: مطالعه موردی کندسکاران استان فارس»، فصلنامه بیمه و کشاورزی، شماره ۱۰.

16. Bielza, M., A. Garrido and J.M. Sumpsi. (2004). "Revenue Insurance as an Income Stabilization Policy. An Application to the Spanish Olive Oil sector". Presented in the X Congress of the European Association of Agricultural Economists (EAAE). Zaragoza,

17. Hennessy,D.A.B.A.Babcock & D.J.Hayes(1997) “Budgetary and producer Welfare Effect of Revenue Insurance” , *American Journal of Agricultural Economics*.
18. N.Gerasymenko(2009) “Is Ukraine Ready to Get Involved in the European Agricultural Insurance System? Farmer Access to Agro-Insurance Technologies” ;*Scientific& Research Quarterly Journal of Agricultural Insurance Fund*.
19. Risk & Risk Management in Organic Agriculture. View form Organic Farmers .Department of Agriultural & Resource Economics, University of Maryland, College Park.
20. sprigs , J.and J.s.Taylor.(1994). “The Value of whole-Farm NISA and VAISA to the Saskatchewan Beef Sector” .*Final Report Submitted to Saskatchewan Agriculture and food*.
21. Taylor,J.s. and J.Spriggs(1994). “The value of Whole-Farm Individual Income Stabilization Account Programs to Saskatchewan Grain Farms” .*Final Report Submitted to Saskatchewan Agriculture Development Fund*.

Evaluation of Effect of Agricultural Products Insurance for Gardener's Income Stabilization Case study: Almond Gardeners in Tiran Town

H. Heydarpour* Dr. M. Khaledi** & Dr. M. Shokat fadaei***

Abstract

Evaluating the outcomes and performance of any policies before and during implementation for identify the weaknesses and strong points as well as to establish the new policies is worthy. The present study with such an approach evaluates the outcomes of the products insurance policy on gardener's income stabilization. The model used in this survey is "multivariate" or concurrent comparison and scheffe test is used to compare each of the means. In this test , making decision about the difference between the means ,T distribution is applied. One of the essential characteristics of this research is the possibility of simultaneous study of different numbers and variations about Almond .The study zone is in Tiran located in Isfahan province. The statistical bases of this research was obtained from Jihad and Agricultural ministry, the insurance package of agricultural products and completed questionnaire of expenditures incomes. The results indicate that age and education and the lowest income during the last years have no impacts on approving the insurance of agricultural products but the history of gardening activity , the highest income during the last years , and the trees age have positive impacts on the rate of the insurance approval. In addition, the number and variations of the insured Almond have a positive and significant effect on income stabilization and insurance is more effective in covering the higher levels of the risk. Regarding the obtained result of econometrics and direct relation of the Almond's number and variation, it is suggested that the culture pattern to be modified toward increase of suitable share number of cultivars, especially the one resistance to the cold. This matter resulted by influencing on the insurance policy in the field of the Almond gardens ,as well as positive effect on production. By the reason of obtained results by the rate of the respondents' satisfaction from the performance , the insurance package was low ,thus more precise need for evaluating and paying the damage are being felt on time. Moreover, more continuous supervision by the experts on the quality of production and encouragement of the gardeners using the correct management methods and obeying the rules and technical regulations are recommended.

Keywords:

Risk Management, Agricultural Products Insurance, Income Fluctuation, Insured, Insurance Performance.

* Graduated of M.Sc of Agricultural Economics, Payam Nour University.

E-mail: h_heydarpour30@yahoo.com

** Academic Member of Agricultural Planning Economic & Rural Development Research Institute.

*** Associate Professor of Agricultural Economics Dept, Payam Nour University.

